

voorzitter moeten kiezen, beslissen met meerderheid van stemmen en als hun 'hoofdtak' 'handhaving van orde en rust' moeten beschouwen; zij moesten zorgdragen voor een proclamatie op bevrijdingsdag en waren gerechtigd, ambtenaren te 'staken' – 'vervanging van uitgeschakelde krachten of vervulling van vacatures', zo heette het tenslotte, 'geschiedt slechts bij strikte noodzakelijkheid en slechts voor periode gedurende welke Vertrouwensmannen zelf fungeren.'

Beide stukken werden door Gerbrandy en van Heuven Goedhart op 2 augustus ondertekend. Van Lidth werd ingelicht, als enige der ministers. Het was de uitdrukkelijke wens van de koningin en ook van van Heuven Goedhart dat men de namen van de benoemden in Londen geheim zou houden; daarom werd ook van de instelling van het college vooreerst aan het kabinet geen mededeling gedaan, ook niet aan de minister van binnenlandse zaken, Burger, onder wie de zuivering ressorteerde; verwacht werd namelijk dat zodanige mededeling er onmiddellijk toe zou leiden dat men het kabinet óók zou moeten inlichten, uit welke personen het college bestond.

Natuurlijk, de officieren van het Bureau Inlichtingen wisten het – zij immers moesten de stukken doorgeven naar bezet gebied. Dat geschiedde in dier voege dat de geheime agent jhr. R. de Brauw die als verbindingsman met het nieuwe college zou fungeren, de namen van de Vertrouwensmannen in zijn geheugen prentte en dat zijn marconist, M. A. Smid, de stukken meenam (daarin kwamen slechts schuilnamen voor) die, tot microformaat verkleind, in een van zijn manchetknopen gesoldeerd waren. Beiden werden gedropt in de nacht van 7 op 8 augustus.¹

Somer en van Houten hadden daarmee hun technisch werk goed verricht – maar met welke gevoelens? Zoals zij het zagen, hadden zowel Gerbrandy (en van Lidth) als, wat erger was, de koningin zich door de welbespraakte van Heuven Goedhart volledig laten inpalmen. Notabene: deze, die in januari vergeefs getracht had, de macht in het 'vacuüm' aan een door Bosch van Rosenthal gepresideerd college toe te spelen, had nu, aldus hun visie, bereikt dat voor de coördinatie van de illegaliteit een commissie van vijf zou worden gevormd (Bosch, van Randwijk, Rutgers, Frans Goedhart en Verzijl) waarin de groepen van *Vrij Nederland* en *Het Parool* domineerden, en dat een college van Vertrouwensmannen was samengesteld (wéér Bosch, de 'rode' Drees, van Sonsbeeck, de 'rode'

¹ De Brauw had een telefonie-zender bij zich, is op 14 oktober '44 uitgepeild en overleed op 4 mei '45 na de evacuatie van het concentratiekamp Neuengamme; Smid is tot aan de bevrijding actief gebleven in bezet gebied.